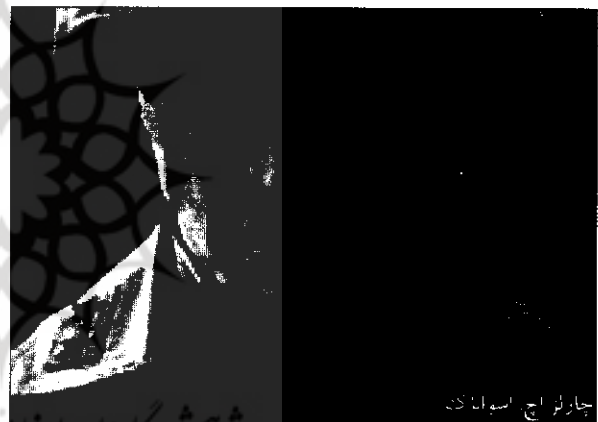

فصل ششم

حمله به شهرها

زمانی که هدفی را بر گزیدیم، به سمت آن می‌رویم و به هر وسیله‌ای آن را مال خود می‌کنیم. سخن ویسکانت اسلیم (Viscount Slim) در حین جنگ برمه را به یاد می‌آورم. او گفت: «برای شکستن درخت گردو از پنک استفاده کنید.» و این دقیقاً همان کاری است که ما انجام می‌دهیم. هر زمان که لازم بدانیم از قدرت خرد کننده خود استفاده می‌کنیم. چارلز ایچ اسوانک (Charles H. Swannack) ژنرال سابق و رتبه اولش ایالات متحده.^(۱)

چارلز ایچ اسوانک

و بهمن ۱۳۸۵). این حملات در حال حاضر (می ۲۰۰۷) در استان‌های الانبار و دیالیه جریان دارد. در نتیجه این حملات، بیش از دو میلیون عراقی آسیب دیده‌اند و در حین عملیات بسیاری از مفاد معاهده ژنو نقض شده است.^(۲)

آماده‌سازی برای انجام حملات: محاصره شهرها و حکومت نظامی سنگین

پیش از آن که نیروهای ائتلاف، اقدام به حمله نظامی کنند، معمولاً شهرهای مورد نظر را با استفاده از کیسه‌های شنی، شیار کشی سطحی و موانعی از سیم خاردار، محاصره و ورود و خروج افراد را کنترل می‌کنند. این نیروها، با استفاده از هلی کوپتر و وسایل نقلیه سنگین مسلح (نظیر لودر و بولدوزر)، احداث موانع سنگی و پست‌های بازرسی، مناطق شهری را احاطه می‌کنند. در حمله به تل عفر، نیروهای متهاجم، دیوار حائلی با ارتفاع ۸ فوت (۲/۴ متر) و طول ۱۲ مایل (۱۹/۳ کیلومتر) بنا کردند، به گونه‌ای که این دیوار دور تمام شهر را گرفته بود.^(۳)

ساکنین محاصره شده این شهرها، در هنگام ورود و خروج از شهر، با بازرسی‌های شدیدی در پست‌های بازرسی مواجه شده و ناگزیر بودند کارت‌های شناسایی ویژه‌ای را در دست داشته باشند.^(۴) در این پست‌ها، بسیاری از افراد به صورت خودسرانه بازداشت شده بودند، در حالی که افراد دیگری به دلیل در اختیار نداشتن مدارک کافی، اجازه عبور و مرور پیدا نمی‌کردند. یکی از ساکنان روستای ابوهاشم، در حالی که از اهانت‌های نیروهای نظامی آزرده خاطر بود، به خبرنگار نیویورک تایمز گفت: «وضع ما اکنون شبیه پرندهگان اسیر در قفس است.»^(۵)

نیروهای آمریکایی در فلوجه، اندکی پیش از آغاز محاصره نوامبر ۲۰۰۴ (آبان و آذر ۱۳۸۳)، حکومت نظامی سختی برقرار کردند، به گونه‌ای که هیچ مرد زیر ۴۵ سالی نمی‌توانست در شهر رفت و آمد کند.^(۶) حکومت نظامی‌های مشابهی در رمادی، تل عفر و سایر شهرها برقرار شد. سازمان ملل متحد گزارش می‌دهد که در اوایل ژوئن ۲۰۰۶ (خرداد ۱۳۸۵) پیش از آن که نیروهای ائتلاف به رمادی حمله کنند، در اثر بستن جاده‌ها و برقراری حکومت نظامی، قیمت احتیاجات حیاتی شهروندان به شدت بالا رفته و سبب گسترش قحطی در شهر شده بود.^(۷) مقررات منع آمد و شد در روستای ابوهاشم، روزی ۱۵ ساعت طول می‌کشید و ساکنان این روستا، نه تنها امکان رفتن به مسجد را برای خواندن نمازشان نداشتند، بلکه شرایط بسیاری از خانواده‌های آن بسیار وخیم بود.^(۸) نیروهای آمریکایی، در شرایط حکومت نظامی، به هر فرد یا وسیله نقلیه متحرکی، شلیک می‌کردند.^(۹)

نیروهای ائتلاف، تمام تحرکات داخل و بیرون شهرها، شامل نقل و انتقال دارو، غذا، آب، تدارکات و کالاها و کمک‌های فوری را به هر شکلی تحت کنترل کامل داشته‌اند. آنها به دنبال این بودند تا با استفاده از استراتژی «محاصره»، ستیزه‌جویان را ایزوله کنند و به شهروندان عادی، هزینه

نیروهای ائتلاف تحت رهبری ایالات متحده، به بهانه نابودی «پناهگاه‌های ستیزه‌جویان»، در حمله به شهرهای عراق از نیروی نظامی خرد کننده استفاده کرده‌اند. این حملات (شامل بمباران زمینی و هوایی و حملات سنگین نظامی) منجر به آوارگی و بی‌خانمانی صدها هزار نفر از مردم، تلفات شدید شهروندان عراقی و نابودی گسترده زیرساخت‌های شهری شده است تا جایی که شهرهای آسیب دیده، عمدتاً به مکان‌هایی غیرقابل سکونت تبدیل شده‌اند. برخی از این حملات تا حدی گسترده و کوبنده بوده‌اند که برجستگی خاصی در میان سایر حملات یافته‌اند. این حملات معروف عبارتند از: حمله به فلوجه در آوریل ۲۰۰۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۳) و نوامبر ۲۰۰۴ (آبان و آذر ۱۳۸۳)، نجف در آوریل ۲۰۰۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۳) و اوت ۲۰۰۴ (مرداد و شهریور ۱۳۸۳)، تل عفر در سپتامبر ۲۰۰۴ (شهریور و مهر ۱۳۸۳) و سپتامبر ۲۰۰۵ (شهریور و مهر ۱۳۸۴)، سامرا در اکتبر ۲۰۰۴ (مهر و آبان ۱۳۸۳) و مارس ۲۰۰۶ (اسفند ۱۳۸۴ و فروردین ۱۳۸۵)، القیام در می و نوامبر ۲۰۰۵ (به ترتیب ۷ فروردین و اردیبهشت، ۱۳ آبان و آذر ۱۳۸۴)، حدیثه در اکتبر ۲۰۰۵ (مهر و آبان ۱۳۸۴) و رمادی در اکتبر ۲۰۰۵ (مهر و آبان ۱۳۸۴) ژوئن و ژوئیه ۲۰۰۶ (از خرداد تا مرداد ۱۳۸۵) و بعقوبه در ژانویه ۲۰۰۷ (دی

عدم همکاری با نیروهای ائتلاف را نشان دهند. سرهنگ دوم، ناتان ساسامان (Nathan Sassaman) در ماه‌های آغازین اشغال عراق، این روش را چنین توصیف می‌کند: «با توجه به ترس و وحشت شدید مردم و پول بسیاری که خرج پروژه‌ها می‌شود، فکر می‌کنم می‌توانیم به آنها نشان دهیم که برای کمکشان اینجا هستیم»^(۱۰)

تخلیه اجباری خانه‌ها و مسئله بازماندگان

پیش از شروع عملیات، ایالات متحده و متحدینش، در شهرها اعلامیه‌هایی را مبنی بر نزدیک شدن به زمان آغاز حملات علیه شهر پخش می‌کردند و به مردم هشدار می‌دادند که هر چه سریع‌تر خانه‌های خود را ترک کرده و از شهر خارج شوند. در نتیجه این جابه‌جایی‌ها، جان‌ده‌ها و حتی صدها هزار نفر از مردم به خطر می‌افتاد. آنها مجبور بودند سریعاً به مناطق مرزی مهاجرت کنند و در آن مناطق بدون دسترسی به آب، غذا و سرپناه زندگی کنند. نیروهای ائتلاف این جابه‌جایی‌ها را بهانه قرار می‌دادند و ادعا می‌کردند همه غیرنظامیان از شهرها فرار کرده‌اند و در نتیجه آتش‌گشودن خود به مناطق شهری را توجیه می‌کردند.^(۱۱) نیروهای آمریکایی در تل‌عفر، پیام‌هایی را از بلندگو پخش می‌کردند که از مردم می‌خواست هر چه سریع‌تر شهر را ترک کنند، این در حالی بود که صدای بمباران از محله سراعی (Sarai) به گوش می‌رسید.^(۱۲) در نهایت اکثر مردم (به گفته جان برین، خبرنگار BBC در بغداد، ۸۰ درصد مردم^(۱۳)) در اثر درگیری‌های سنگین در شهر ناچار به فرار شدند.

در بسیاری از موارد مشابه دیگر، بخش عمده‌ای از جمعیت مناطق شهری، خانه‌های خود را ترک کرده و از شهرها فرار کردند. آنها که شانس بسیاری می‌آوردند، می‌توانستند در شهرهای دیگر در منازل اقوام خود زندگی کنند، اما اکثر مردم مجبور می‌شدند تا در شرایطی بسیار سخت، در کمپ‌ها و چادرهای موقت هلال‌احمر، سازمان ملل یا سایر ارگان‌ها، زندگی کنند. تنها در فلوجه، از بین ۳۰۰۰۰۰ نفر جمعیت این شهر، ۲۱۶۰۰۰ نفر بی‌خانمان و مجبور شدند تا در فصل زمستان بدون دسترسی به آب، غذا و مراقبت‌های بهداشتی در کمپ‌های پرجمعیت زندگی کنند.^(۱۴) به گفته جمعیت هلال‌احمر عراق (IRCS) از بین ۱۵۰۰۰۰ نفر جمعیت شهر القیام، نزدیک به ۱۰۰۰۰۰ نفر از شهر فرار کردند.^(۱۵) در رمادی، ۷۰ درصد مردم این شهر ۴۰۰۰۰ نفری، پیش از آغاز حملات نیروهای آمریکایی، ناچار به ترک شهر شدند.^(۱۶)

در حالی که بسیاری از مردم، شهرها را ترک می‌کردند، تعداد قابل توجهی از آنها در شهرهای محاصره شده باقی می‌ماندند. نزدیک به ۵۰۰۰۰ نفر در فلوجه^(۱۷) و بیش از ۱۰۰۰۰۰ نفر در رمادی^(۱۸) در شهر ماندند. این در حالی بود که نیروهای ائتلاف فرض را بر این قرار داده بودند که تمام بازماندگان در شهرها، یا ستیزه‌جو و یا همکار ستیزه‌جویان هستند. اما بخش قابل توجهی

از بازماندگان، افرادی بودند که نمی‌خواستند یا قادر نبودند خانه‌های خود را ترک کنند. در میان اینها، افراد پیر، بیمار و وحشت‌زده دیده می‌شد.

قطع آب، غذا و برق

نیروهای ائتلاف، آب مورد نیاز ساکنان شهرهای تحت محاصره را از جمله فلوجه، تل‌عفر و سامرا قطع کرده و در نتیجه جان ۷۵۰۰۰۰ شهروند عراقی را به خطر انداختند.^(۱۹) آب، مهمترین احتیاج اساسی انسان است و بدون آن هر کس، مدت کوتاهی زنده می‌ماند. بسیاری از خانواده‌ها ذخیره آب محدودی داشتند که در صورت قطع آب، تنها مدت کمی به آب مورد نیاز خود دسترسی داشتند. علاوه بر آب، نیروهای ائتلاف، برق (این برق ممکن است برای برداشت آب از چاه‌ها نیز مورد استفاده قرار گیرد) این مناطق به همراه غذا و دارو را نیز قطع کرده‌اند. این عوامل سبب ایجاد «حالت محاصره» و در نتیجه بحران انسانی، در بین تمام ساکنین این شهرها شده است.

بر اساس گزارش واشنگتن پست، ایالات متحده در سپتامبر ۲۰۰۴ (شهریور و مهر ۱۳۸۳) آب شهر تل‌عفر را «به مدت حداقل سه روز» قطع کرد.^(۲۰) ایندیندنت در اکتبر ۲۰۰۴ (مهر و آبان ۱۳۸۳) گزارش داد، «نیروهای تحت فرمان آمریکا آب و برق را در شهر سامرا قطع کردند»^(۲۱) سازمان ملل در نوامبر ۲۰۰۴ (آبان و آذر ۱۳۸۳) گزارش داد که احتیاجات حیاتی فلوجه قطع شده و در نتیجه، «مستقیماً شهروندان غیر نظامی (در آن زمان ۵۰۰۰۰ نفر در شهر مانده بودند) که آب، اساسی‌ترین نیازشان و ابتدایی‌ترین حق انسانی‌شان است، هدف قرار گرفته‌اند»^(۲۲) مطابق گزارش سازمان ملل، ساکنان فلوجه برای روزهای متمادی به احتیاجات اساسی خود دسترسی نداشتند و حتی نیروهای ائتلاف، مانع ارسال تدارکات برای شهروندان فراری این شهرها به کمپ‌ها می‌شدند.^(۲۳) این سازمان، اخیراً گزارش داد که در اوایل ژوئیه ۲۰۰۶ (تیر ۱۳۸۵)، نیروهای ایالات متحده به دنبال «محاصره‌های» متناوب، به مدت چهار روز، روتبا را «محاصره کامل» کرده بودند.^(۲۴)

به نظر می‌رسد این روش‌ها، بخشی از سیاست عمیق و ظریفی است که با استفاده از مجازات جمعی سعی دارد شهروندان را ناچار به ترک خانه و کاشانه خود کرده و در ضمن به آنها فشار وارد کند تا با ستیزه‌جویان همکاری نکنند.^(۲۵) نیروهای ائتلاف در برخی موارد از محاصره به‌عنوان ابزاری برای معامله استفاده کرده‌اند. نیروهای آمریکایی و عراقی به ساکنین شهر رمادی گفتند که آب، برق، تلفن و سایر سرویس‌ها به آن برگردانده نخواهد شد، مگر آن‌که از حمایت «تروریست‌ها» دست بردارند.^(۲۶) سرهنگ دوم، حسن المدان، سخنگوی نیروهای عملیاتی در نجف گفت: «اگر اجازه دهیم غذا و دارو به شهر وارد شود، تنها به ستیزه‌جویان کمک کرده‌ایم، این در حالی بود که هزاران شهروند هنوز در منطقه باقی مانده بودند»^(۲۷)

چین زیگلر

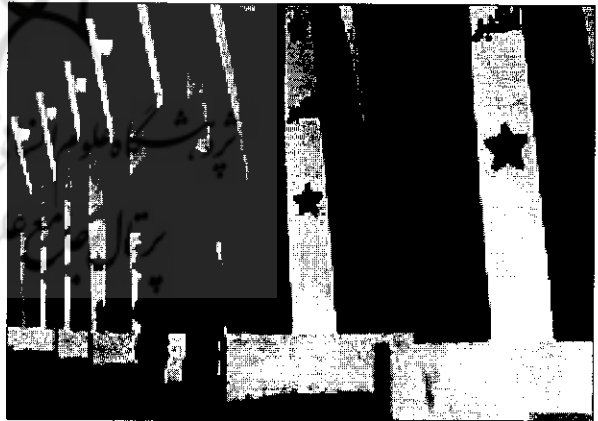
جین زیگلر (Jean Ziegler)، بازرس ویژه خواروبار سازمان ملل، در گزارش مارس ۲۰۰۵ (اسفند ۱۳۸۳ و فروردین ۱۳۸۴) به کمیسیون حقوق بشر، این اقدامات را تأیید نمود. (۳۸) پس از آن، زیگلر در کنفرانسی مطبوعاتی گفت: «نیروهای اشغالگر ائتلاف، از گرسنگی و قطع آب به عنوان سلاح جنگی علیه شهروندان غیر نظامی استفاده می کنند.» و در ادامه گفت: «این اعمال، نقض وقیحانه قوانین انسانی بین المللی است.» (۳۹)

بازداشت روزنامه نگاران و محدودیت برای پوشش رسانه‌ای

فرماندهان نیروهای ائتلاف، پیش از انجام حملات گسترده، از ورود روزنامه نگاران به شهرهای مورد هدف، جلوگیری کرده‌اند. کارمندان رسانه‌هایی که با نیروهای آمریکایی «همکاری» نمی کردند، در طول نبرد و معمولاً روزهای پس از آن، اجازه تهیه خبر را پیدا نمی کردند. گاهی حتی رسانه‌های همکار نیز اجازه تهیه خبر نداشته‌اند. این امر به نیروهای ائتلاف، این امکان را داده تا به طور کامل اطلاع‌رسانی بین المللی را نسبت به آنچه در میدان نبرد اتفاق می افتد، در اختیار خود داشته باشند.

پیش از تهاجم نیروهای آمریکایی به نجف در اوت ۲۰۰۴ (تیر و مرداد ۱۳۸۳)، پلیس عراق، هتلی را که روزنامه نگاران در آن مستقر بودند محاصره کرد و به آنها دستور داد شهر را ترک کنند و متردین از این دستور را، تهدید به بازداشت کرد. (۴۰) در حالی که ادعا می شد این دستور تنها برای حفظ جان روزنامه نگاران است، اما پلیس تمام موبایل‌ها و دوربین‌های خبرنگاران را نیز توقیف کرد. (۴۱) نیروهای نظامی آمریکا، در فلوچه حضور روزنامه نگاران غیر همکار با خود را، ممنوع کردند. گزارش‌ها حکایت از آن دارند که آنها حتی اقدام به بازداشت خبرنگاران و توقیف دوربین‌ها و کادرفای فیلمبرداری نیز کردند. (۴۲)

سازمان گزارشگران بدون مرز با اشاره به رخداد نجف «جلوگیری کامل از دستیابی به اطلاعات» را محکوم نمود و تأکید کرد: «حضور روزنامه نگاران در این نقطه ضروری است، چرا که همواره بزرگترین جنایات در غیاب روزنامه نگاران رخ می دهد.» (۴۳)

بمباران سنگین

حملات گسترده هوایی و زمینی نیروهای ائتلاف به شهرها و بمباران آنها، هزاران خانه، مغازه، مسجد، درمانگاه و مدرسه را نابود کرده و در نتیجه باعث کشته و مجروح شدن بسیاری از شهروندان شده است. (۴۴) استراتژی بمباران گسترده و بی وقفه شهرها، پیش از آغاز تهاجم زمینی، با این که موجب کاهش تلفات نیروهای ائتلاف شده، اما در عوض باعث کشته و مجروح شدن ساکنان بازمانده این شهرها نیز شده است. یک مقام رسمی که نخواست نامش فاش شود به واشنگتن پست گفت:

در شهر فلوچه به مدت ۱۲ ساعت پیش از آغاز عملیات زمینی، هلی کوپترها، جنگنده بمب افکن‌ها، خمپاره‌ها و تانک‌های آمریکایی، مشغول بمباران شدید شهر بودند. فرماندهان نظامی نام این بمباران‌ها را «آرایش عملیات» گذاشته بودند که به معنی آماده‌سازی جهت آغاز عملیات زمینی بود، بخصوص اگر قرار بود گشت خانه به خانه صورت گیرد. (۴۵) در حمله دوم به فلوچه، بمباران هوایی از روز ۱۵ اکتبر ۲۰۰۴ (۲۴ مهر ۱۳۸۳) برابر با نخستین روز ماه رمضان آغاز شد و به مدت سه هفته تا آغاز عملیات زمینی در ۷ نوامبر (۱۷ آبان ۱۳۸۳) ادامه پیدا کرد. تفنگداران نیروی دریایی آمریکا در نجف، اقدام به بمباران مراکز مذهبی در نزدیکی حرم امام علی و بخش عمده‌ای از مرکز شهر کردند. این حملات توسط هوایما و تانک، از هوا و زمین پشتیبانی می شد. نیروهای آمریکایی در شهر رمادی با بمباران گسترده شهر، نیروگاه‌ها، تأسیسات و شبکه آب را هدف قرار دادند و بسیاری از خانه‌ها را نابود ساختند. در نتیجه این بمباران تقریباً هیچ سرویس شهری باقی نماند. (۴۶)

بمباران شهرها توسط نیروهای آمریکایی، مناطق بزرگی از شهرها را نابود کرده است. گزارش‌ها حکایت از آن دارند که بسیاری از شهرک‌های متشکل از چند بلوک آپارتمانی، در این عملیات‌ها با خاک یکسان شده‌اند. روزنامه انگلیسی ایندپندنت گزارش داد: «افرادی که شاهد موشک باران هوایی مجتمع‌های آپارتمانی شهرک صدر توسط ایالات متحده بودند و کشتار مردم را با چشم خود دیدند، در ادعاهایی نظیر «بمباران دقیق»، به دیده تردید می نگرند.» (۴۷)

بمباران زمینی و هوایی شهرها، عمدتاً بدون دقت و غیرمتعارف هستند. براساس تحقیقات آمارگیری عراق درباره میزان کشته‌شدن سلاح‌های استفاده شده در جنگ، بخش اعظم کودکان عراقی در اثر حملات هوایی کشته شده‌اند. (۴۸) علاوه بر بمباران‌های گسترده به وسیله سلاح‌های انفجاری بزرگ، شواهد روشنی وجود دارد مبنی بر این که در این حملات از سلاح‌های زخم‌زا (Ingornion) و غیرمتعارف استفاده شده است. (۴۹)

حمله به مناطق شهری، تک تیراندازها و جست‌وجوی خانه به خانه

پس از پایان بمباران‌ها، نیروهای مسلح، تحت پشتیبانی تانک‌ها و سایر ادوات نظامی به داخل شهر هجوم می آوردند. آتش باری سنگین تانک‌ها به ساختارهای شهری، ویرانی شهرها را گسترده‌تر می کند.

نیروهای نظامی ساختمان‌های متروکه را اشغال کرده و جست‌وجوی خانه به خانه را آغاز می کنند. آنها اغلب در ورود به خانه‌ها از روش‌های خشونت‌بار استفاده می کنند. بخشی از این روش‌ها عبارتند از: استفاده از مواد انفجاری و خراب کردن دیوار جلویی خانه‌ها با استفاده از وسایل نقلیه نظامی. (۵۰)

نیروهای نظامی ایالات متحده برای پشتیبانی رسته‌های پیاده‌نظام از تک تیراندازها استفاده کرده‌اند. با وجود آن که فرماندهان نظامی، تک تیراندازها را مجهز به لباس‌ها و وسایلی کرده‌اند که جان آنها را از آسیب ناشی از حملات، مصون نگه می دارد، اما این تک تیراندازها به هر فردی که در مزارع یا حتی درون ساختمان‌ها حرکت کند، تیراندازی می کنند. هر فردی درون شهرهای محاصره شده به عنوان دشمن نگریسته می شود. تک تیراندازها، با استفاده از دوربین‌های قدرتمند ویژه دید در شب، به هر جنبه‌های شلیک می کنند. این جنبه می تواند شهروندان غیر نظامی باشد که در جست‌وجوی دارو، غذا یا آب از خانه خارج شده، یا این که از یک ساختمان مخروبه در حال فرار است یا می خواهد شهر را ترک کند. روزنامه گاردین گزارش داد، در حین محاصره فلوچه در آوریل ۲۰۰۴ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۳)،

تک تیراندازهای آمریکایی به زن کهنسالی که پرچم سفیدی در دست داشت، یک آمبولانس و کارگری که جعبه‌های حاوی دارو را حمل می‌کرد، شلیک کردند. (۴۱) سازمان ملل گزارش داد، در اوت ۲۰۰۶ (تیسر و مرداد ۱۳۸۵) در شهر رمادی، تک تیراندازها، ۱۳ شهروندی که حکومت نظامی را نقض کرده بودند، هدف قرار دادند و در نتیجه، تنها در یک محله، شش نفر را کشته و ۷ نفر را مجروح ساختند. (۴۲)

حمله به تأسیسات پزشکی و جلوگیری از ورود کمک‌های انسان‌دوستانه

نیروهای ائتلاف در طول حمله به شهرها، تأسیسات پزشکی را هدف قرار داده‌اند، آمبولانس‌ها را نابود یا توقیف کرده‌اند و در نتیجه تقریباً امدادهای فوری پزشکی را غیرممکن ساخته‌اند. نیروهای آمریکایی در فلوجه، «در حمله هوایی، یک بیمارستان را نابود، بیمارستان مرکزی شهر را اشغال و استفاده از آمبولانس‌ها را ممنوع کردند.» (۴۳) در این حمله، تمام پرسنل پزشکی بازداشت شده و بیماران را از بیمارستان خارج کردند. در مورد مشابهی، در حمله به شهر نجف، بیمارستان الحکیم این شهر «به‌عنوان پایگاه نظامی نیروهای ائتلاف اشغال شد به گونه‌ای که شهروندان امکان استفاده از آن را نداشتند.» (۴۴) نیروهای ائتلاف در حمله تابستان ۲۰۰۶ (تابستان ۱۳۸۵) به رمادی، بیمارستان مرکزی شهر را اشغال کرده و سبب گسترش بیماری‌ها و عدم امکان اعمال مراقبت‌های بهداشتی شدند. (۴۵) بر اساس گزارش سازمان ملل، نیروهای نظامی، در ۵ ژوئیه (۱۴ تیر ۱۳۸۵) بیمارستان تخصصی شهر را اشغال کرده و آن را بیش از یک هفته تا ۱۳ جولای (۲۲ تیر ۱۳۸۵) در اشغال خود داشتند. این نیروها حتی پس از خروج از بیمارستان، پایگاهی در کنار آن بر پا کردند. (۴۶) علاوه بر این، گزارش‌های سازمان ملل نشان می‌دهد که تک تیراندازهای نیروهای ائتلاف در سقف بیمارستان مرکزی رمادی مستقر شدند، در حالی که سایر نیروهای نظامی در محوطه آن سنگر گرفته بودند و در نتیجه ساکنان وحشت‌زده شهر از رفتن به این بیمارستان اجتناب می‌کردند. (۴۷) سازمان ملل گزارش می‌دهد که بیمارستان تل عفر به مدت شش ماه تحت اشغال بوده است. (۴۸)

نیروهای ائتلاف، از ورود محموله‌های حامل مواد دارویی به شهرها جلوگیری کرده و مانع فعالیت سازمان‌های انسان‌دوستانه شده‌اند. این سازمان‌ها تلاش می‌کردند تا مواد دارویی را به همراه کمک‌های فوری به مردم شهرها برسانند. (۴۹) نیروهای نظامی ایالات متحده در سامرا در مارس ۲۰۰۶ (اسفند ۱۳۸۴ و فروردین ۱۳۸۵) جلوی ورود محموله کمک‌های جمعیت هلال‌احمر عراق به شهر را گرفتند و در نتیجه صدها خانواده از جمله کودکان، امکان دسترسی به کمک‌های پزشکی و امکانات اولیه زندگی را از دست دادند. (۵۰) فلاح‌المهانی، رئیس بهداری نجف گزارش داد که حمله به این شهر، منجر به «فاجعه‌ای بزرگ» در بخش بهداشت محلی شهر شد. وی گفت: «آمبولانس‌ها امکان کمک به افراد مجروح را ندارند. کارکنان ما امکان حضور در بیمارستان‌ها را ندارند. ما کاملاً ناتوان شده‌ایم.» (۵۱) در نتیجه این ممانعت‌ها، بسیاری از مجروحین جان خود را از دست داده یا این که مجبور شده‌اند به صورت مادام‌العمر از جراحات خود رنج ببرند، این در حالی است که در صورت دسترسی به مراقبت‌های پزشکی، چنین فاجعه‌هایی رخ نمی‌داد.

تلفات شهروندان

عملیات نظامی تحت رهبری ایالات متحده در مناطق شلوغ شهرها، منجر به کشته و مجروح شدن بسیاری از شهروندان شده است. مردم این مناطق، در نتیجه بمباران توپخانه، ویرانی ساختمان‌ها، آتش، شلیک تک تیراندازها و سایر نتایج دیگر این حملات، جان خود را از دست داده‌اند. در حالی که

نیروهای ائتلاف ادعا می‌کنند اکثر کشته شده‌های حملات نظامی، مردان نظامی بوده‌اند، اما بسیاری از شاهدان و گزارش‌های دیگر تأکید می‌کنند که اگر نگوئیم اکثر، اما می‌توان گفت بسیاری از قربانیان این حملات، زنان، کودکان و افراد کهنسال بوده‌اند. گزارش سال ۲۰۰۵ سازمان ملل نتیجه می‌گیرد که: «سازمان ملل متحد نتوانسته است میزان دقیق تلفات شهروندان در نتیجه حملات نظامی نیروهای ائتلاف را مشخص سازد، اما گزارش‌های رسیده از سازمان‌های جامعه مدنی، منابع پزشکی و سایر ناظرین نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از این قربانیان، زنان و کودکان بوده‌اند.» (۵۲)

رفی العیسوی، رئیس بیمارستان مرکزی فلوجه گزارش داد تنها در هفته اول تهاجم آوریل ۲۰۰۵ (فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۴)، بیش از ۶۰۰ نفر جان باخته‌اند که بیشتر آنها، زنان، کودکان و افراد کهنسال بوده‌اند. (۵۳) در نجف نیز؛ «در مجموع ۵۷۰ نفر کشته و ۷۸۵ نفر مجروح شدند. این آمارها تنها نشان‌دهنده تلفات در بیمارستان‌های محلی است و شامل اجساد دفن شده در خانه‌ها و مکان‌های دیگر میدان نبرد نیست.» (۵۴) واشنگتن پست با استفاده از آمار به دست آمده از رهبران قبایل، پرسنل پزشکی و شاهدان محلی، تلفات «عملیات پرده آهنین» (Operation Steel Curtain) را (یکی از تهاجم‌های ایالات متحده در نوامبر ۲۰۰۵، آبان و آذر ۱۳۸۴) به این ترتیب گزارش داد، در حصیه ۹۷ نفر، در القیام ۴۰ نفر، ۱۸ کودک در رمادی و بسیاری دیگر در شهرها و روستاهای مورد حمله. (۵۵)

سازمان عفو بین‌الملل و سایر سازمان‌های حقوق بشر، نسبت به روند رو به رشد تلفات شهروندان در نتیجه خشونت‌های شدید عملیات ضدستیزه‌جویانه ایالات متحده، هشدار داده‌اند. (۵۶) استفاده روزافزون از حملات هوایی که در سال ۲۰۰۵ به پنج برابر قبل از آن افزایش یافت، احتمال مرگ شهروندان را در جنگ‌های شهری را به شدت افزایش داده است. (۵۷)

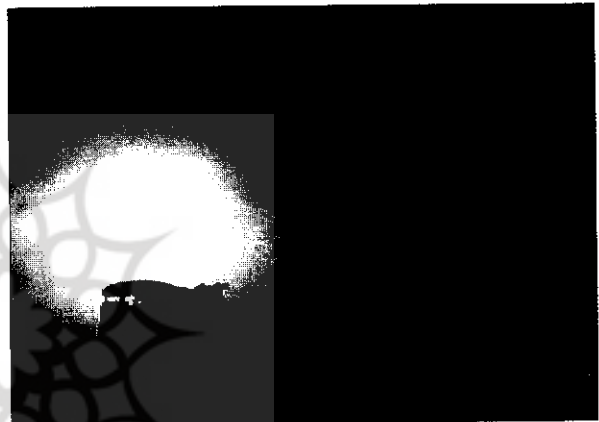
ویرانی گسترده

درگیری‌های سنگین، منجر به ویرانی دهشتناک شهرها شده و از جمله مکان‌های تاریخی، مذهبی، شبکه‌های آب، برق و فاضلاب تخریب شده‌اند. نیروهای تحت رهبری ایالات متحده، بسیاری از ساختمان‌ها را بمباران کرده و گاهی حتی آنها را با بولدوزر صاف کرده‌اند. بهانه آنها برای این اعمال، نتایج اجتناب‌ناپذیر جنگ یا مجازات شهروندانی است که حاضر نشده‌اند درباره ستیزه‌جویان اطلاعاتی را ارائه کنند. (۵۸)

عملیات خشم فانتوم (Phantom Furg)، فلوجه را به «شهر ارواح» تبدیل کرد. مرکز تحقیقات حقوق بشر و دموکراسی، یک سازمان غیردولتی مستقر در فلوجه، گزارش می‌دهد که در این حملات، نزدیک به ۷۰ درصد

خانه‌ها، مغازه‌ها و ساختمان‌های شهر نابود شده‌اند. (۵۹) قاسم دعود، وزیر کشور عراق در یک کنفرانس خبری گفت: «این یک فاجعه است و فکر کردن درباره آن بسیار مشکل». (۶۰) مقامات رسمی شهر نجف به گزارشگران سازمان ملل گفتند: «در این درگیری‌ها در مجموع ۷۲ مغازه، ۵۰ هتل، ۹۰ خانه، سه مدرسه و ده‌ها اتومبیل نابود شده‌اند». (۶۱) آنها افزودند: «بخش قدیمی شهر، دچار ویرانی گسترده‌ای شده که بخشی از آن قابل بازسازی نیست». (۶۲)

نیویورک تایمز گزارش داد که در عملیات سال ۲۰۰۶ در رمادی، نیروهای ائتلاف، «به جای ادامه نبرد در محله‌های پایین شهر یا بازسازی آن، اقدام به تخریب این بخش از شهر یا حداقل بخش عمده‌ای از آن کردند». (۶۳) استارز و استریپس (Stars & Stripes) روزنامه وزارت دفاع آمریکا گزارش می‌دهد که در رمادی حداقل ۸ مجتمع آپارتمانی با خاک یکسان شدند. بن کلی (Ben Clay) سرهنگ یکم نیروی دریایی آمریکا که در عملیات پاکسازی حضور داشته گفت: «ما به تخریب دیوارها، درها و پنجره‌ها عادت داشتیم، اما نابودی ۸ مجتمع آپارتمانی، کار جدیدی بود». (۶۴)

با وجود آن که اعلام شده برنامه بازسازی در جریان است (اگر چه بخش عمده آن اجرا نشده است) اما با توجه به نابودی شبکه‌های آب، برق و فاضلاب و بسیاری از بناهای ساختمانی در این شهرها، به نظر می‌رسد تا آینده‌ای طولانی فقط حاشیه این شهرها قابل سکونت باشد.

عملیات نظامی مشترک و انتقادات مقامات عراقی

فرماندهان نظامی آمریکا، به صورت روزافزونی سعی دارند نشان دهند که عملیات‌های نظامی به صورت مشترک توسط نیروهای عراقی و آمریکایی اجرا می‌شود. به نظر می‌رسد این گفته‌ها بیشتر برای خوشایند افکار عمومی

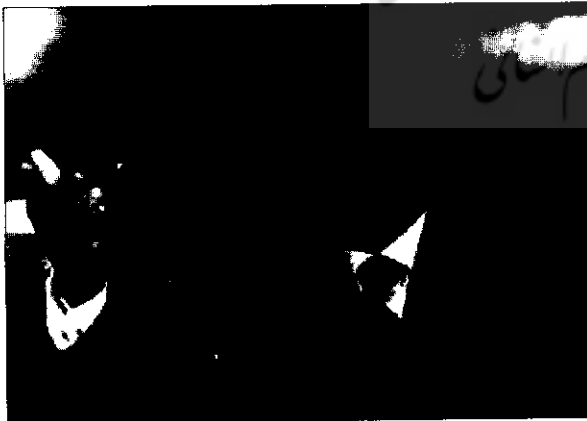
بین‌المللی و عراقی باشد. در حالی که ناظران، گواهی می‌دهند تمامی عملیات‌ها، توسط آمریکا رهبری می‌شوند، اما نیروهای نظامی ایالات متحده همچنان ادعا می‌کنند که تنها نیروهای عراقی را «پشتیبانی» می‌کنند یا این که عملیات به صورت مشترک اجرا می‌شود.

در حقیقت، مقامات عراقی اغلب منتقد این عملیات‌ها بوده‌اند و اقدامات نیروهای آمریکایی را محکوم کرده‌اند. ابراهیم الجعفری، معاون ریاست دولت موقت انتقالی عراق در اوت ۲۰۰۴ (تیر و مرداد ۱۳۸۳)، یک هفته پس از درگیری‌های سنگین در نجف «از نیروهای چندملیتی خواست تا نجف را ترک کرده و مسئولیت تأمین امنیت این شهر را برعهده نیروهای عراقی بگذارند». (۶۵) جودت خادم القریشی، معاون شهردار نجف به همراه ۱۶ تن از همکارانش از مجموع ۳۰ نفر کارکنان شهرداری این شهر، در اعتراض به حملات نیروهای ائتلاف به این شهر، از سمت خود استعفا داد. (۶۶)

در مورد حمله به فلوجه، در بین عموم مردم عراق نارضایتی بالا گرفت و شورای اداری عراق نیز این حملات را مورد انتقاد قرار داد و تهدید کرد در صورت عدم توقف عملیات نیروهای آمریکایی در شهر، کلیه اعضا از سمت‌های خود استعفا خواهند داد. عدنان پاچه‌چی، یکی از اعضای ارشد ائتلاف عراق یکپارچه، این عملیات را «غیرقانونی و کاملاً غیر قابل قبول» خواند. (۶۷) قاضی باور، عضو دیگر این گروه، گفت: «چگونه ابرقدرتی مانند ایالات متحده خود را درگیر در جنگ با یک شهر کوچک نظیر فلوجه می‌کند. این یک کشتار دسته‌جمعی است». (۶۸)

نوری المالکی، نخست‌وزیر عراق در سخنرانی اوت ۲۰۰۶ (تیر و مرداد ۱۳۸۵) در تلویزیون دولتی به شدت از عملیات نیروهای عراقی - آمریکایی در شهرک صدر بغداد انتقاد کرد و گفت: «چنین عملیاتی نقض آشکار حقوق شهروندی است. در این عملیات‌ها از هوانیروز برای دستگیری افراد استفاده شده، که بسیار غیر معقول است.» وی ضمن عذرخواهی از مردم عراق به آنها قول داد که: «دیگر چنین عملیاتی تکرار نخواهد شد». (۶۹)

این سخنرانی‌های عمومی، نشان می‌دهد که میان سیاست‌مداران عراقی و فرماندهان نظامی ایالات متحده اختلافات عمیقی وجود دارد و همچنین نشان می‌دهد که دولت ملی و منتخب عراق، کنترل بسیار محدودی در زمینه این حملات دارد. بسا این حال، مخالفت مقامات عراقی، باعث نشده تا نیروهای نظامی آمریکا از ادامه این حملات دست بردارند.

سخن پایانی

کوفی عنان، رئیس سابق سازمان ملل، پیش از آغاز حملات نوامبر ۲۰۰۴ (آبان و آذر ۱۳۸۳) به فلوجه، نامه‌ای به بوش و تونی بلر نوشت و گفت: «به

پی‌نوشت‌ها:

- ۱- سخنرانی ژنرال جازول، اچ. اسواناک، فرمانده لشکر ۸۲ هواییروز ایالات متحده در ۱۸ نوامبر ۲۰۰۳.
- ۲- جمعیت این شهرها پیش از حملات نظامی، بیش از دو میلیون نفر بوده است. این در حالی است که در این بررسی، سایر مناطق شهری و شهرک‌ها از جمله شهرک صدر که بارها مورد حمله قرار گرفته‌اند، در نظر گرفته نشده است. برای اطلاعات بیشتر مراجعه کنید به:
International Displacement Monitoring Center, Iraq. Adisplacement Crisis (March 30, 2007) P.147.
- ۳- سخنرانی جورج بوش، رئیس جمهور آمریکا درباره جنگ علیه ترور و آزادسازی عراق، هتل رنسانس کلوند (Renaissance Cleveland Hotel)، مارس ۲۰۰۶
- 4- American Friends Service Committee, The Price of Forgetting (January 20, 2005)
- 5- Dexter Wilkins, "Tough New Tactics by US Tighten Grip on Iraq Towns" New York Times (December 7, 2003)
- 6- United Nations, Emergency Working Group -- Falluja Crisis, "Update Note" (November 11, 2004)
- 7- UNAMI Human Rights Report (July 1-August 31, 2006) p. 12
- 8- Dexter Wilkins, "Tough New Tactics by US Tighten Grip on Iraq Towns" New York Times (December 7, 2003)
- 9- B. Dominick, "In Fallujah , US Declares War on Hospitals, Ambulances" New Standard (November 12, 2004)
- 10- Dexter Wilkins, "Tough New Tactics by US Tighten Grip on Iraq Towns" New York Times (December 7, 2003)
- ۱۱- براساس تعریف بند ۲۰-۶ FM راهنمای نظامی ارتش ایالات متحده، منطقه آتش باری آزاد منطقه ویژه‌ای است که هر گردانی می تواند درون آن بدون نیاز به دریافت اجازه از مافوق اقدام به آتش باری نماید. با تفسیر این تعریف، در مناطق جنگی هر جنبه ناشناسی به عنوان دشمن تلقی شده و نشانگان آمریکایی می‌توانند آن را هدف قرار دهند.
- 12- Jonathan Finer, "US Forces Chase Ghost Fighters Amid Iraqis" Washington Post (September 9, 2005)
- 13- "Iraq to Clear 'Insurgent Town'" BBC (September 9, 2005)
- 14- United Nations, Emergency Working Group -- Falluja Crisis (December 19, 2004)
- 15- "Iraq: Displaced in the West Need More" United Nations Integrated Regional Information Networks (November 16, 2005)
- 16- Yasin al-Dulaimi and Daud Salman, "Ramadi: Mass Exodus Amid Rising Tensions" Institute for War and Peace Reporting (June 15, 2006)
- 17- United Nations, Emergency Working Group -- Falluja Crisis, "Update Note," (November 11, 2004 and November 13, 2004)
- 18- Yasin al-Dulaimi and Daud Salman, "Ramadi: Mass Exodus Amid Rising Tensions" Institute for War and Peace Reporting (June 15, 2006)
- 19- Daniel O'Huiginn and Alison Klevnas: "Denial of Water to Iraqi Cities" Cambridge Solidarity with Iraq (November 2004)
- 20- Steve Fainaru, "After Recapturing N. Iraqi City, Rebuilding Starts from Scratch" Washington Post, (September 19, 2004)
- 21- Ken Sengupta, "Onslaught in Samarra Escalates in 'Dress Rehearsal' for Major US Assault on Rebels" Independent (October 3, 2004)
- 22- United Nations, Emergency Working Group -- Falluja Crisis, "Update Note"; United Nations, Emergency Working Group -- Falluja Crisis, "Update Note" (November 11, 2004 and November 13, 2004)
- 23- United Nations, Emergency Working Group -- Falluja Crisis, "Update Note" (November 22, 2004)
- 24- UNAMI Human Rights Report (July 1-August 31, 2006) p. 12
- 25- Daniel O'Huiginn and Alison Klevnas: "Denial of Water to Iraqi Cities" Cambridge Solidarity with Iraq (November 2004)
- 26- Dahr Jamail, "Fallujah Delux" ZNet (June 15, 2006)
- 27- "Urgent Aid Required as Displacement Increases in Talafar" United Nations Integrated Regional Information Networks (September 14, 2004)
- 28- United Nations, Report of the Special Rapporteur on the Right to Food, Jean Ziegler, to the Human Rights Commission (January 24, 2005) Document E/CN.4/2005/47
- 29- "UN Food Envoy Says Coalition Breaking Law in Iraq" Reuters (October 14, 2005)
- 30- Adrian Blomfield, "Police Fire at Reporters as US Tanks Roll Up To Shrine" Telegraph (August 16, 2004)

شدت نسبت به امنیت و حفظ جان شهروندان نگران است. وی افزود: این درگیری‌ها اکثراً در مناطق پرجمعیت شهر صورت می‌گیرد و در نتیجه خطرات بسیاری، جان شهروندان را تهدید می‌کند... (۷۰) کمی بعد از آن، در حالی که محاصره فلوچه ادامه داشت، لوئیس آریبر (Louise Arbour)، کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل، خواهان تحقیق و تفحص پیرامون جنایات جنگی احتمالی شد. (۷۱) اما ایالات متحده و متحدینش با نادیده گرفتن هشدارها نسبت به جان شهروندان و جنایات جنگی، حملات خود را به این مناطق و سایر مراکز پر جمعیت عراق ادامه دادند.

قوانین بین‌المللی برای عملیات نظامی، استانداردهای روشنی را تعیین کرده‌اند. معاهده ژنو، حملات نظامی را که تمایز روشنی بین اهداف نظامی و غیرنظامی مشخص نمی‌کنند یا اثرات مخربی بر شهروندان دارد ممنوع کرده است. عملیات نظامی نیروهای ائتلاف در عراق، نقض آشکار بسیاری از مفاد این معاهده را در پی داشته است. برخی از موارد نقض معاهدات بین‌المللی توسط نیروهای ائتلاف عبارتند از: جابه‌جایی اجباری مردم، کشتار وسیع شهروندان، ویرانی گسترده بناها و زیرساخت‌های شهری از جمله مراکز مذهبی و ابنیه تاریخی، هدف‌گیری بیمارستان‌ها، توقف ارسال کمک‌های فوری پزشکی و کمک‌های انسان‌دوستانه و بی‌توجهی به ممنوعیت استفاده از «تاکتیک‌های محاصره» نظیر قطع آب، برق، غذا، مواد دارویی و احتیاجات حیاتی شهروندان عراقی. این اعمال منجر به مجازات دست‌جمعی عراقی‌ها شده است. با توجه به تمام شواهد ارائه شده، نیروهای ائتلاف تحت رهبری آمریکا، اقدام به نقض گسترده قوانین انسان‌دوستانه بین‌المللی در عراق کرده‌اند.

(April 12, 2004)

54- "Cost of Iraq Reconstruction Calculated" United Nations Integrated Regional Information Networks (September 8, 2004)

55- Ellen Knickmeyer, "US Airstrikes Take Toll on Civilians" Washington Post (December 24, 2005)

56- Amnesty International, Iraq: End Bloodshed and Killing of Children (October 1, 2004)

57- Ellen Knickmeyer, "US Airstrikes Take Toll on Civilians" Washington Post (December 24, 2005)

58- Patrick Cockburn, "US Soldiers Bulldoze Farmers' Crops" Independent (October 12, 2003)

59- Dahr Jamail and Ali Fadhil, "Rebuilding? Not for Fallujah" Inter Press Service (June 25, 2006)

60- "Clean-up Process Starts in Najaf Following Fighting" United Nations Integrated Regional Information Networks (August 31, 2004)

61- "Cost of Iraq Reconstruction Calculated" United Nations Integrated Regional Information Networks (September 8, 2004)

۲۶- همان

63- Dexter Wilkins, "In Ramadi, Fetid Quarters and Unrelenting Battles" New York Times (July 5, 2006)

64- Monte Morin, "US Troops Razing Ramadi Buildings to Renew Security" Stars and Stripes (September 2, 2006)

65- Maher Mohammad, "Iraq Urges US Troops to Leave Najaf" Reuters (August 11, 2004)

66- "Najaf Officials Quit in Protest" al-Jazeera (August 13, 2004)

67- "Iraqi Governing Council Members Denounce US Action" Radio Free Europe (April 9, 2004)

68- "Governing Council Blasts Fallujah 'Genocide'" Financial Times (April 10, 2004)

69- Qassim Abdul-Zahra, "Iraq PM Criticizes US-Led Attack". Associated Press (August 7, 2006)

70- "Kofi Annan's Letter: Fallujah Warning" BBC (November 6, 2004)

۷۱- سخنرانی خوده لوئیس دیاس (Jose Luis Dias)، سخنگوی کمیسیونری عالی حقوق بشر در دفتر سازمان ملل در ژنو، ۱۶ نوامبر ۲۰۰۴.

31- "Iraq Evicts Reporters from Najaf," Associated Press (August 16, 2004)

32- Reporters Without Borders, Annual Report 2004

33- Reporters Without Borders, New Blackout in Najaf Deplored (August 15, 2004)

34- Amnesty International, Iraq: Civilians under Fire (April 2003)

35- Karl Vick, "Fallujah Strikes Herald Possible Attack" Washington Post (October 16, 2004)

36- Brian Conley, "Ramadi Becomes Another Fallujah" Inter Press Service (June 5, 2006)

37- Ken Sengupta, "Onslaught in Samarra Escalates in 'Dress Rehearsal' for Major US Assault on Rebels" Independent (October 3, 2004)

38- Iraq Body Count, A Dossier on Civilian Casualties in Iraq (2003-2005)
۳۹- به فصل سوم، سلاح‌های غیرمتعارف و زخمی‌ها مراجعه شود.

40- World Health Organization, Detailed Situation Report in Talafar (August 19, 2005)

41- Jo Wilding, "Getting Aid Past US Snipers Is Impossible" Guardian. (April 17, 2004)

42- UNAMI Human Rights Report (July 1-August 31, 2006) p. 13. The district was al-Eakan al-Jadida.

43- Brian Dominick, "In Fallujah, US Declares War on Hospitals, Ambulances" New Standard (November 12, 2004)

44- Scott Baldauf, "The Battle of Najaf" Christian Science Monitor (August 9, 2004)

45- Antonio Castaneda, "US Marines Take Over Iraq Hospital" Associated Press (July 6, 2006)

46- UNAMI Human Rights Report (July 1-August 31, 2006) p. 12

47- UNAMI Human Rights Report (November 1-December 31, 2006) p. 27.

48- UNAMI Human Rights Report (July 1-August 31, 2006) p. 5.

49- "Medical Need Massive in Fallujah - Red Crescent" United Nations Integrated Regional Information Networks (November 10, 2004)

50- "Aid Agencies Unable to Enter Samarra" United Nations Integrated Regional Information Networks (March 22, 2006)

51- Chris Shumway, "More Reports of US War Crimes in Najaf as Major Assault Looms" New Standard (August 11, 2004)

52- UNAMI Human Rights Report (September 1 - October 31, 2005)

53- Abdul-Qader Saadi, "Fallujah Death Toll for Week More than 600" Associated Press

